

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО
ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені І. І. МЕЧНИКОВА.

РІК ВИДАННЯ ХЛІ

24 жовтня 1975 року

№ 31 (1206)

Ціна 2 коп.

НАЗУСТРІЧ

ПІДСУМКИ

I

ПЕРСПЕКТИВИ

Кафедра філософії — одна з найважливіших учбово-дослідних ланок університетської освіти — підводить в ці знаменні передз'їздовські дні підсумки зробленого і накреслює нові завдання.

Робота кафедри охоплює декілька головних напрямків.

Насамперед, викладацький колектив кафедри головним своїм завданням вважає удосконалення учбового процесу, виховання у студентів глибокого марксистсько-ленінського світогляду, глибокого засвоєння основ діалектичного і історичного матеріалізму. Підсумки минулого учбового року свідчать про те, що у студентів з'являється серйозний інтерес до вивчення філософських дисциплін. Конкретним прикладом цього є результати екзаменаційної сесії на юридичному і філологічному факультетах, на факультеті романо-германської філології, де більшість студентів з захопленням освоювала філософські курси, що проявилось у відмінних і добрих екзаменаційних показниках.

Підвищенню успішності студентів у великій мірі сприяло два факти. По-перше, починаючи з минулого року, діалектичний і історичний матеріалізм вивчається на протязі двох років, а не одного року, як це було раніше. Це дає викладачам багато більше можливості для плано-мірної індивідуальної роботи із студентами.

У свою чергу, у студентів з'явилось більше часу для підготовки самостійних рефератів, для глибокого вивчення першоджерел класиків марксизму-ленінізму і партійних документів, для гурткової наукової роботи, для консультацій з викладачами.

Все більш розповсюдженою формою позааудиторної роботи викладачів кафедри стають групові і індивідуальні консультації із студентами.

По-друге, підвищення успішності студентів дуже тісно пов'язано з удосконаленням системи поточного контролю, зокрема, з введенням атестацій.

Введення атестацій дозволяє викладачам протягом всього учбового року контролювати процес засвоєння курсу філософських дисциплін. Безумовно, нові форми контролю вимагають від викладача систематичного і активного спілкування із студентами, значного підвищення рівня учбово-методичної роботи, творчого пошуку. В зв'язку з цим перед кожним з нас стоять нові серйозні проблеми, вирішувати які ми намагаємось і на засіданнях кафедри, і в рамках учбово-методичних секцій, і під час бесід з найбільш досвідченими викладачами кафедри — такими, як І. Я. Матковська, Л. М. Сумарокова, І. О. Гризова, А. В. Веселага, Л. М. Терентьева.

Але основним полем пошуків в галузі поліпшення учбово-виховної роботи продовжує, звичайно, залишатись сам учбовий процес: лекції і семінарські заняття.

Другим головним напрямком роботи кафедри є науково-дослідна діяльність.

У 1975 році кафедра завершила п'ятирічну науково-дослідну роботу по темі «Логіка і методологія системних досліджень» (керівники професори А. І. Уїюмов і В. М. Костюк). Одним із реальних результатів цієї роботи є колективна монографія «Логіка і методологія системних досліджень» (12 друкованих аркушів), підготовлена до друку.

Головний напрямок, визначений загальною кафедральною темою, включає ряд розробок по господарській тематиці. В цій галузі в перспективі перед нами — серйозна робота, до чого залюбки і цифра, зафіксована в соціалістичних зобов'язаннях кафедри — виконання господарських робіт на 60 тисяч карбованців.

Конкретні результати наукової роботи кож-

ного з викладачів кафедри знаходять своє виявлення в опублікованих монографіях, наукових статтях, учбово-методичних посібниках, виступах на республіканських та всесоюзних конференціях. Основними науковими досягненнями кафедри є монографії В. М. Костюка і Ф. М. Придувалова, докторська дисертація В. І. Богдановича, цикл статей І. Я. Матковської, надрукованих у філософських журналах всесоюзного значення, доповіді і виступи викладачів кафедри на 15 всесоюзних конференціях. Всього викладачами кафедри опубліковано в 1974/75 учбовому році понад 30 статей і методичних посібників.

У минулому році на кафедрі відбувся захист шести кандидатських дисертацій, в нинішньому році підготовлено до захисту чотири кандидатських дисертацій.

Але співробітників кафедри реально усвідомлюють, що при сучасних темпах розвитку радянської науки не можна зупинятися на досягнутому і що науково-дослідна робота кафедри повинна піднятися на нову ступінь.

У травні 1975 року затверджена нова кафедральна тема «Методологія наукового дослідження», виконання якої вимагатиме від кожного з нас нових зусиль і нових творчих дерзаних.

Викладачі кафедри прагнуть залучати до науково-дослідної роботи широке коло студентської молоді. На кожному з факультетів організовані наукові студентські гуртки, які об'єднують у своєму складі близько 200 чоловік.

У минулому учбовому році на десятий районний конкурс студентських робіт із суспільних наук було підготовлено 40 доповідей по філософських дисциплінах. Найбільш змістовними були роботи, подані студентом філологічного факультету Є. Огаренком, (науковий керівник доцент Л. М. Сумарокова), студентом фізфаку В. Івановим (науковий керівник доцент Г. А. Полікарпов), студентом механіко-математичного факультету П. Штатнакером (науковий керівник професор В. М. Костюк).

Третьою точкою прикладення зусиль кафедри є робота кафедри як опорної серед вузів Одеси і півдня України, а також різнобічна громадська робота.

Кафедра дає лекторів для вечірнього університету марксизму-ленінізму при Одеському міському КП України, забезпечує читання курсів в Інституті підвищення кваліфікації вчителів і на ФПК при Одеському університеті.

У плані соціалістичних зобов'язань кафедри по гідній зустрічі XXV з'їзду КПРС намічено прочитати в цьому році силами кафедри понад 250 лекцій для трудящих міста Одеси і Одеської області, також провести для трудящих Одещини чотири Дні філософської науки.

Важливим партійним завданням кафедри вважає ідейно-виховну роботу серед іноземних студентів, шефську роботу в студентському гуртожитку № 4, а також керівництво методологічними семінарами на механіко-математичному, фізичному і хімічному факультетах.

Ось всі ті основні моменти, з яких складається діяльність кафедри філософії.

Звичайно, є ще у нашій роботі певні недоліки. Та ми їх добре знаємо і докладаємо всіх зусиль по їх усуненню.

Успішне перетворення в життя планів, накреслених по кожному з даних напрямків — наше основне завдання в нинішньому учбовому році — році XXV з'їзду КПРС.

Т. ТАРАСЕНКО,

старший викладач кафедри філософії.

ТВОРЧІ ПОШУКИ ЛІТЕРАТОРІВ

Відбулася друга Всесоюзна наукова конференція літераторів, письменників і лекторів-пропагандистів літератури і мистецтва. Вона була організована Інститутом світової літератури імені О. М. Горького, Всесоюзним товариством «Знання» і нашим університетом.

Мета її — підведення деяких підсумків художніх пошуків і звершень багатонаціональної радянської літератури за роки дев'ятої п'ятирічки, розкриття шляхів взаємовпливу і взаємозбагачення братніх літератур, показ їх інтернаціональної суті і національної своєрідності.

Видатні вчені нашої країни взяли в ній участь.

16 жовтня у Великому актовому залі ОДУ відбулося пленарне засідання. Із вступним словом на ньому виступив секретар Одеського обкому партії А. П. Черденченко.

Завідуючий відділом радянської літератури Інституту світової літератури імені О. М. Горького член-кореспондент АН СРСР, професор Г. І. Ломідзе, який виступив цього дня, присвятив свою доповідь «Шляхи пошуку» загальним тенденціям художніх пошуків нашої літератури. Професор М. К. Гей (Москва) розповів про різноманітність літературних стилів і сучасні творчі пошуки.

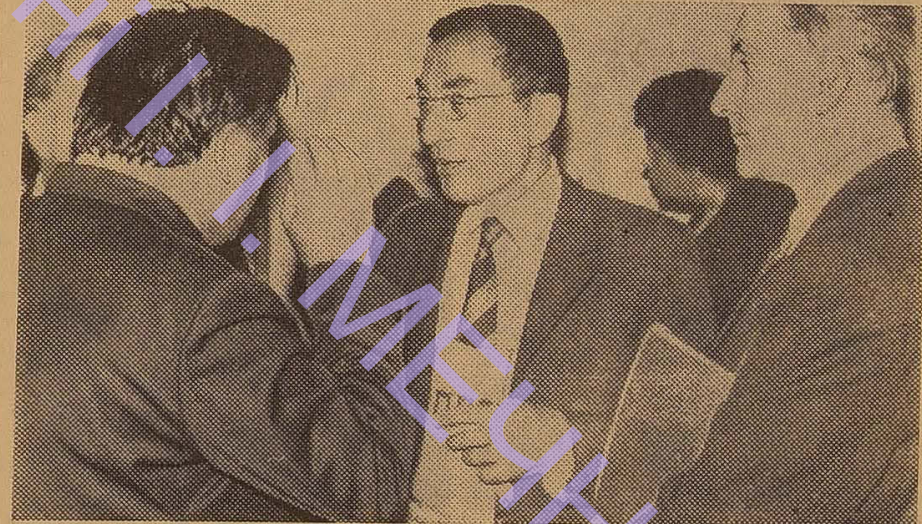
На пленарному засіданні виступив і представник нашого університету — декан філфаку професор І. М. Дузь. Він присвятив свій виступ проблемі документалізму в драматургії Ленініані.

17 і 18 жовтня відбулися секційні засідання. Багато доповідей підготували вчені ОДУ — професори Г. А. В'язовський, Б. В. Фащенко, доценти Л. М. Чепурнова, Д. С. Чернявська, Н. М. Шляхова, П. Ю. Данилко, Л. А. Бурчак.

Учені з Москви, Тбілісі, Чебоксар, Ашхабада, Саранська, Улан-Уде, Баку, Сиктивкара та багатьох інших міст виступили перед студентами-філологами з лекціями про свої національні літератури. Учасники конференції виїжджали в Березівський район, провели там день багатонаціональної радянської літератури, виступили перед інтелігенцією райцентру. Крім того, побували в колгоспах імені Посмітного, імені XXII з'їзду КПРС, «Іскра». Здійснили екскурсії по героїчних і літературних місцях Одеси, вздовж Чорноморського узбережжя.

Друга Всесоюзна конференція «Художні пошуки багатонаціональної радянської літератури» викликала інтерес у творчої і вчительської громадськості нашого міста.

К. ЦАВЛОВА.

На фото (зліва направо): в перерві між засіданнями — І. М. Дузь — доктор філологічних наук (Одеса), Г. І. Ломідзе — завідувач сектором радянської

літератури Інституту світової літератури імені Горького (Москва), М. К. Гей — науковий співробітник цього ж інституту.

Фото Д. ШИЛІНА.

НА БЛАГОУСТРОЇ МІСТА

Готуючись до гідної зустрічі XXV з'їзду КПРС, жителі нашого міста турбуються не тільки про високі трудові досягнення, а й про благоустрій Одеси. Про це свідчить цілий ряд масових суботників і недільників.

Студенти нашого факультету активно підтримують ініціативу місцевих жителів. Так, в минулому і цьому році організовувались недільники на підшефній нашому факультетові території — на схилах старого ботанічного саду. Нинішній недільник було проведено 19 жовтня. Хоча погода і не сприяла нашій роботі: накрапував мілкий дощик, але майже всі студенти прийшли на недільник. Кожному потрібно було викопати по дві ямки з тим, щоб весною можна було б у цих місцях посадити дерева. Тверда невіддатлива земля затрудняла

роботу, а все-таки у всіх був веселий настрій і всюди дзвенів сміх і жарт. На схилах ботанічного саду панувало поживлення і вже з'явилися передовики.

Добре попрацювали студенти Косарев, Герасимюк, Бовтрук, Калашнікова (I курс), Титов, Мельничук, Безпрозванний, Ковбасюк (II курс), Жак, Березенко, Кичка, Невинська, Богун (III курс), Мазур, Коваль, Мединцев, Наталочка, Шевчук (IV курс) та інші.

Недільник приніс не тільки практичну допомогу по озелененню міста, а й насолоду самим студентам.

Н. ПОПИВАНОВА,

студентка II курсу юрфаку.

КОМСОМОЛЬСЬКЕ ЖИТТЯ: звіти і вибори у факультетських організаціях

ЮРИДИЧНИЙ

15 жовтня у комсомольців юридичного факультету — знаменний день. Вони зібралися на загальні збори, щоб підвести підсумки своєї діяльності за минулий рік. Із звітною доповіддю виступила секретар бюро ЛКСМУ факультету Люба Федчер.

Комсомольці підвели підсумки своєї роботи, відзначили успіхи і недоробки окремих членів спілки. В доповіді комсорга було підкреслено, що за минулий навчальний рік 30-річчя Перемоги, завершальний рік 9-ої п'ятирічки, значно підвищився рівень громадсько-політичної активності комсомольців факультету. Значно зріс процент успішності студентів факультету, зростає свідомість комсомольців. На рахунок комсомольців факультету багато корисних справ: це суботники, обладнання аудиторій, придбання музичних інструментів на зароблені гроші, це більше 200 лекцій, прочитаних перед трудящими області і багато інших корисних справ.

Більшість виступаючих підкреслила добру роботу бюро за минулий період, а також вказа-

ла на його недоробки. Мало уваги бюро факультету приділяло студентам, що проживають в квартирах, не всі форми роботи застосовувались по відношенню до студентів, що мешкають у гуртожитку. Умісна критика була спрямована на адресу «Комсомольського прожектора» факультету, виступи якого часто були несвоєчасними.

З великою увагою збори заслухали виступи в. о. декана, доцента А. В. Федорова, секретаря партбюро факультету І. І. Каракаша.

Підводячи підсумки роботи бюро, збори обрали новий склад його. Напередодні XXV з'їзду КПРС, враховуючи побажання і зауваження зборів, новообраному складу бюро слід прикласти всі сили, щоб комсомольська організація юридичного факультету була бойовішою, організованою і зрілою.

На першому організаційному засіданні нового комсомольського бюро факультету його секретарем обрано Валерія Мельничука.

М. ВАЛЕР'ЄВ.

ХІМІЧНИЙ

20 жовтня на хімічному факультеті відбулися звітно-виборні комсомольські збори, на яких були присутні представники партбюро, деканату, факультету викладацького складу і комітету комсомолу університету.

Із звітною доповіддю виступила секретар комсомольської організації факультету Марія Новосолова. В доповіді було зроблено аналіз роботи організації, відмічено успіхи і розкрито недоліки. Комсомольці, студенти і співробітники взяли активну участь в обговоренні. З аналізом роботи окремих ланок комсомольської організації виступали В. Мінчук, відповідальний за інтерсектор, В. Мурзіна (академічний сектор), О. Невінський (спортсектор), Л. Черторижська (культсектор), О. Попов, студент I курсу,

розповів про життя першокурсників, першу атестацію.

Виступаючи підкреслили, що комсомольська організація факультету в своїй роботі керувалася матеріалами і рішеннями XXIV з'їзду КПРС і XVII з'їзду ВЛКСМ.

Комсомольці відзначили велику ідейно-виховну і патріотичну роль Ленінських уроків, громадсько-політичної практики.

На зборах було обрано новий склад бюро та делегатів на звітно-виборчу університетську конференцію. Нове комсомольське бюро очолила студентка IV курсу Валентина Мурзіна.

Н. РУДАЯ,

заступник секретаря комсомольського бюро хіміфаку.

АТЕСТАЦІЯ

Атестація. Таке знайоме для студентів старших курсів слово і ще не зовсім звичайне для першокурсників. Викладачі та старшокурсники вже встигли оцінити всю користь атестації — досить вдалої форми контролю за опануванням учбовим матеріалом. А першокурсники? Чи зрозуміли вони мету атестації? Які проблеми виникли під час проведення першої атестації на перших курсах?

Редакція газети «За наукові кадри» запропонувала викладачам і студентам поділитися своїми думками, враженнями, пропозиціями, що виникли під час проведення атестації на перших курсах. У минулому номері «ЗНК» із своїми роздумами виступили член комітету ЛКСМУ ОДУ, відповідальний за учбово-виховну роботу М. Попов і член комсомольського бюро I курсу юрфаку П. Комаров.

Сьогодні ми продовжуємо цю розмову.

Не навчилися... вчитися

Першокурсник, на жаль, починає розуміти це тільки перед сесією, іноді і раніше. Перший місяць, якщо можна так висловитися, був ознайомчим. Першокурсники ще не відчули, ким вони стали і що мають робити. А зробити нам треба багато. В основному першокурсникам необхідно навчитися не надіятися на те, що ніч перед екзаменом непомірно довга. Але це вже забігаємо наперед, а поки що: атестація.

...Із аудиторії № 73 виходили першокурсники. Веселі і заклопотані, розчаровані і розгублені. Але більше було засмучених.

Всі невдачі пояснювали тим, що не вміли користуватися машинами. Дійсно, частина двійок була одержана саме тому. Але основна частина була одержана за незнання матеріалу.

А тепер уявимо собі стан лю-

дини, яка одержала двійку. Образу — бо, здається, зроблені дрібні помилки. Сумно — все ж таки двійка. А ще нерозуміння — як же вчитися далі?

Бо двійка, безпристрасно поставлена машиною, просто констатує факт незнання. Але ніяк не відображає, наскільки людина не знає, що зробити, щоб невдачі не повторювалися.

І, мабуть, перша атестація на першому курсі повинна бути в формі бесіди з викладачем, людиною об'єктивною, але яка прагне допомогти вчитися краще, а не з машиною, яка «бачить» своє завдання у виставленні «об'єктивної оцінки».

С. КОЗІН,

О. КЛИХ,

студенти I курсу фізичного факультету.

Свідомо ставитися до навчання

Ще зовсім недавно ми, випускники середніх шкіл, складали вступні іспити, вступаючи до орденосного держуніверситету імені І. І. Мечникова, прагнучи досягнути глибини наук. Більшість з нас склала іспити на «добре» і «відмінно» і завоювала право продовжувати свою освіту.

І ось перша перевірка знань, одержаних нами на протяжні п'яти тижнів, — атестація. Які ж її результати? Більшість студентів — першокурсників хімічного факультету одержали «4» і «5». Але є такі, що одержали трійки і двійки.

Минуло 30 років з того часу, коли радянський народ і його доблесні Збройні Сили нанесли нищівну поразку гітлерівській Німеччині і її сателітам, вивели на своїх плечах основний тягар війни, відстояли свободу і незалежність соціалістичної Вітчизни, здійснили велику визвольну місію, чесно виконали свій інтернаціональний обов'язок.

Натхненником і організатором боротьби радянського народу проти фашистської Німеччини і її сателітів була ленінська Комуністична партія. Весь свій організаційний геній, всю силу могутньої співдружності народів, всю

Чим же це можна пояснити? Не всі зрозуміли, що знання стають глибокими лише в результаті упертої праці, побудованої на свідомій основі, бо від зубрячки мало користі. Тому необхідно так налагодити свою роботу, щоб вистачало часу на все: навчання, відпочинок, спорт.

Сподіваюсь, що більшість студентів вже зрозуміли свої помилки і виправили їх, бо незабаром друга атестація. Вважаю, що результати будуть кращими.

І. КАРПЕНКО,

студент I курсу хімічного факультету.

Минула перша атестація. Та не за горами і друга. Яку користь вони нам приносять, як ставляться до них мої товариші?

Безперечно, мета атестації — це перевірка рівня і якості знань студентів. А тому вони стимулюють старанно самостійно працювати, докладати максимум зусиль в конспектуванні лекцій.

Результати першої атестації об'єктивно вказали нам на ті недоліки, які мали місце в процесі навчання. І тепер, керуючись цими даними, ми прагнемо не допускати подібних помилок на наступних атестаційних звітах і на екзаменаційній сесії.

Більшість товаришів — однокурсників розділяють мої думки в питанні на завдання атестації і її позитивний вплив на нашу роботу. Я хотів би ще поділитися думками моїх товаришів про методику проведення атестації.

Більше докладати зусиль

Атестація по історії КПРС. Вона проводилася за результатами семінарських занять. На них ми ведемо цікаві дискусії, викладаючи свої запаси знань під час виступів. Підготовка рефератів, конспектування праць класиків марксизму — лєнінізму і обговорення їх — це дуже корисні справи, якими ми займаємось на семінарських заняттях. При такому методі навчання кожний студент може показати свій дійсний рівень знань.

А проведення атестацій методом опитування за рахунок лекційного часу ми вважаємо непродуктивним. Студент за хвилину не встигає зосередитися і викласти всі свої знання по даному питанню. Та й ці опитування, врешті-решт, забирають цінний лекційний час.

Таким чином, на нашу думку, більш ефективним методом поточного контролю знань студентів, що і має на меті проведення атестації, є семінарські і практичні заняття.

Навчання продовжується. Всім нам потрібно докласти багато зусиль, щоб з якнайкращими успіхами, гідно зустріти 58-у річницю Великого Жовтня.

С. ОМЕЛЬЯНЕНКО,

студент I курсу історичного факультету.

ЕТАПИ

СТОРІНКИ ЛІТОПІСУ

Комсомольці Одеси були сповнені прагнення все зробити для того, щоб не допустити ворога в місто, розгромити його. «Ми запевняємо Центральний Комітет ВЛКСМ, — записано в резолюції учасників комсомольського активу міста, — що поки наше серце б'ється в грудях, поки рука тверда і очі бачать, жоден фашист не перейде рубежі рідної Одеси». Це було вираження думок і волі комсомольців, молоді всього міста.

На передовій фронті комсомольці проявляли героїзм, самовідданість, мужність. Всій країні були відомі імена воїнів-комсомольців — розвідників О. Нечипуренка, А. Макушевої, кулеметників Н. Онілової, Т. Прошева, снайпера Л. Павлюченко, медсестер М. Дунай, А. Швайко.

Чотири дні велика група комсомольців-одеситів відбивала атаку гітлерівців. Наприкінці п'ятого дня в живих залишились Л. Руднев і Н. Воскобойнікова. Коли вийшли всі патрони, Л. Руднев зібрав комсомольські квитки загиблих товаришів і разом із своїм віддав їх Ніні. «Іди до своїх», — наказав він, — скажи там, в Одесі, що ми чесно бились до останнього подиху... Сам же з протитанковою гранатою кинувся напереріз ворожому танку...

Вихованець комсомолу моло-

Идуть звітно-виборчі комсомольські збори фізичного факультету.

На фото: виступає комсорг факультету Орест Дем'янюк. У президії зборів. Фото О. ЛЕВІТА.

1. На захист рідного міста

Віроломний напад фашистської Німеччини на СРСР викликав гнів і обурення радянських людей. Наш народ ще тісніше згуртувався навколо своєї рідної Комуністичної партії, виявив готовність зробити все для розгрому ненависного ворога — фашизму. Багато радянських людей подавали заяви про відправлення їх добровольцями на фронт.

Сотні тисячі комсомольців, юнаків і дівчат Одещини приходили у військкомати з проханням відправити їх на фронт, щоб зі зброєю в руках битися з гітлерівцями. Так, наприклад, 12 комсомолок I-го хлібозаводу на чолі з секретарем комсомольської організації добровільно пішли на фронт санітарками, медсестрами.

Значна частина комсомольців, молоді самовіддано билась з ворогом на підступах до Одеси, за-

хищала рідне місто. З 28 тисяч комсомольців Одеси 18 тисяч влилися до складу Приморської армії, що захищала Одесу. Сотні комсомольців міста поповнили загони народного ополчення. 3200 дівчат стали снайперами, розвідницями, кулеметницями, медсестрами, санітарками.

Організатором трудящих на самовіддану боротьбу проти ворога, на захист рідного міста була міська партійна організація, в якій напередодні війни нарахувалося до 20 тисяч комуністів. З них на початок жовтня 1941 року близько 12 тисяч знаходилися в армії і винищувальних батальйонах, до 6 тисяч евакуювалися з підприємствами і в місті безпосередньо залишилось близько 2 тисяч. Вони і очолили зусилля трудящих на надання допомоги фронту, забезпечення його всім необхідним.

Проблеми пошуку пропозиції

Науково-дослідна робота студентів (НДРС) стала особливо актуальною в роки науково-технічного прогресу, коли студенти становлять значну частину нашого суспільства і участь їх в наукових дослідженнях вузів безперервно зростає.

Пошук найефективніших форм НДРС в конкретних умовах є одним з найважливіших завдань учбово-виховної роботи вузів. Десятирічний досвід організації НДРС на кафедрі біохімії показує, що студенти можуть бути не тільки помічниками в науковій роботі, а й виконавцями науково-дослідної теми.

Найважливішими умовами успішної роботи НДРС є загальний напрямок і високий рівень науково-дослідної роботи на кафедрі; достатнє число і активна робота наукових співробітників, викладачів і аспірантів; залучення студентів до наукової роботи кафедри з I—II курсів з виконанням учбово-виробничої і виробничої практик, курсових і дипломних робіт на своїх кафедрах; рівноправні виробничі відносини викладачів і студентів при виконанні спільної наукової роботи.

Вивчення останнього положення і присвячена дана стаття, що виходить з переконання, що «посадові» і «престижно-адміністративні» відносини між співробітниками, викладачами і студентами, між вчителями і учнями не сприяють організації НДРС і створенню наукової школи. Розвиваючи ці положення, ми вважаємо найбільш перспективною формою НДРС на кафедрах природничих факультетів організацію науково-дослідних груп із співробітників, аспірантів, студентів, які виконують певні розділи загальнокафедральної теми.

Особливістю, що відрізняє науково-дослідні групи від студентських проблемних груп, студентських проектно-конструкторських відділів і бюро та інших студентських наукових підрозділів, є

обов'язкова участь співробітників, викладачів, аспірантів разом із студентами у виконанні спільної наукової роботи. В науково-дослідних групах викладач чи науковий співробітник виступає не тільки науковим керівником, а й безпосереднім співучасником дослідної роботи.

Можна запропонувати такий склад науково-дослідних груп: викладач — студент; викладач — 2—3 студенти; викладач — 2—3 студент-лаборант; викладач — 2—3 студенти-науковий співробітник; професор — аспірант — 2—3 студенти; професор — науковий співробітник — 2—3 студенти; професор — викладач — 3—4 студенти і науковий співробітник — лаборант; науковий співробітник — лаборант — 2—3 студенти.

Можливі також і інші варіанти складу науково-дослідних груп, але обов'язковою є участь кваліфікованих вчителів і студентів I—V курсів, а для вечірнього і заочного відділення — I—VI курсів.

Робота по виконанню розділу загальнокафедральної чи господарської теми конкретної науково-дослідної групи на кафедрі продовжується від 2 до 5 років, тому в складі групи обов'язково повинні бути, крім студентів IV—VI курсів, і студенти молодших курсів (I—II). Кожен ви-

НАУКОВО-ДОСЛІДНІ ГРУПИ В СИСТЕМІ НДРС

кладач, науковий співробітник чи дисертант може мати дві чи навіть три (професор, докторант) науково-дослідних групи. Всього на кафедрі нараховується щорічно більше десяти науково-дослідних груп, робота яких здійснюється у 2—3 зміни.

Перехід на більш прогресивну форму НДРС шляхом організації комплексних науково-дослідних груп, здійснений на кафедрі біохімії ОДУ в останні роки, виявив ряд переваг цієї роботи. Стало можливим виконувати силами студентів більш серйозні наукові роботи, ніж це було раніше, коли один студент не міг здійснити одночасно весь обсяг експерименту, який проводиться на порівнюваних групах тварин. Таким чином вирішується проблема «незадовільного результату експерименту». Тепер незадовільний результат не загрожує відсутністю даних для курсової чи дипломної роботи, бо кожному студенту науково-дослідної групи керівник доручає для подальшої розробки в дипломній роботі такі фрагменти виконаного в групі дослідження, що становлять інтерес при захисті. І дійсно, з переходом на цей метод організації НДРС незадовільні результати експериментів не загрожують зривом дипломної роботи.

Різко зросла виховна роль НДРС. Присутність викладача, співавтора виконуваного дослідження, його безпосередня участь у роботі має велике психологічне значення для студента, підвищує його інтерес до роботи і посилює усвідомлення її користі.

Зросла і якість НДРС, перш за все завдяки дотриманню всіх

умов методики, коли старший товариш, який сам багато вміє, вчить свого учня конкретному методу, формі ведення протоколу і т. ін.

Виникла необхідність і постійного обміну думками та порівняння результатів досліджень кожного учасника науково-дослідної групи. Звідси — широка гласність результатів роботи кожного, їх оцінка, облік обсягу виконаної роботи і вкладу в загальний підсумок виконання теми, взаємодопомога при виконанні досліджень, а головне, — спільне обговорення студентами первинних результатів експерименту одразу після його закінчення, що дозволяє викладачеві контролювати хід дослідження і своєчасно виправляти помилки.

Організація науково-дослідних груп має і цілий ряд інших переваг. Так, при спільному виконанні дослідження викладач має більше можливостей виховувати студента, ніж в умовах звичайного «керівництва». Саме у спільній роботі особистим прикладом вчитель демонструє учню, що наукова робота — це не «свято», а важка праця, що в науку не слід йти за швидкоплинними ефектами, що навіть на відкриття найменшого, але нового йдуть роки.

Крім того, при спільній роботі краще виявляються і моральні якості студента — майбутнього наукового працівника, його вміння працювати в колективі і його психологічна сумісність з даним конкретним колективом кафедри, його нахили до кар'єризму і прагнення присвоїти собі чужу працю. Природно, що все це можливо, якщо вчитель — уче-

ний по «суті», а не за «посадою» і якщо він сам працює «своїми руками», а не диктує студенту методику роботи і вимагає від студента її результатів. Тому необхідний суворий облік роботи кожного учасника науково-дослідної групи, що досягається веденням протоколу роботи кожного в особистому журналі технічних записів зробленої роботи.

Соціалістичне змагання науково-дослідних груп на кафедрі чи факультеті легко здійснити. Тут береться до уваги не тільки кількість поставлених дослідів, наявність статистичної оцінки їх результатів, а головним чином якість роботи. Якість наукової роботи — складне поняття. Крім чистоти робочого місця, реактивів і посуду, акуратності ведення протоколів береться до уваги новизна дослідження і методичний рівень його виконання. Найважливішим критерієм є публікація дослідження (чи направлення до друку), авторські заявки і впровадження робіт.

Публікація робіт спільно із студентами є оцінкою відношення кафедри до НДРС і характеристикою наукової школи. Виключення студента із числа співавторів статті, особливо у випадку, коли цей студент був лише одним виконавцем даної роботи, є аморальним поступком і повинно викорчувуватися. Якщо дані, одержані студентом, не заслуговують довіри, то не слід їх друкувати, але якщо це достовірні дані, то студент обов'язково повинен бути співавтором так само, як і інші виконавці даної теми, окремої науково-дослідної групи.

О. РОЗАНОВ,
професор кафедри біохімії.

„НАЗУСТРІЧ МРІЇ“

Так називається стінна газета, яку випустили студенти першого курсу геолого-географічного факультету. Першкурсники поділились в ній своїми думками про нове для них життя в студентському середовищі.

Ще зовсім недавно вони були старшокласниками, випускниками чи військовослужбовцями, абітурієнтами, а тепер кожен з

них вважає себе справжнім студентом.

В своїй газеті вони відповідають на питання, які виникають у старших товаришів. І повсюди оптимізм, віра в свої сили, в майбутнє. Ось, наприклад, виписки з відповідей на питання «Чому ти бажаєш стати географом?».

«...Я став географом тому, що, як сказав Р. Кент, «слідовать

по берегам девственной реки, изучать неизвестные земли — вот жизнь, достойная мужчины...».

«Що може бути цікавішим вивчення Землі, на якій ти живеш? Географія — наука дуже розповсюджена, саме цьому цікава...».

Мабуть, це слова майбутніх вчених, дослідників. Але стати такими вони можуть лише при серйозному ставленні до праці і навчання.

В. ХОМУТОВ,
студент IV курсу геофаку.

ГЕРОЇЧНОГО ШЛЯХУ

КОМСОМОЛУ ОДЕЩИНИ

дий комуніст Я. Бреус знищив в одній атаці з своїм невеликим підрозділом до тисячі фашистів. Комсомолець — красnofлотець Д. Воронько, захищаючи рідне місто, смертельно поранений, втрачаючи останні сили, йшов в атаку на ворога.

Таких прикладів героїзму багато, героїзм став нормою поведінки воїнів. Коли 9 вересня 1941 року було поранено Н. Онілову, начальник політвідділу 25-ї стрілецької дивізії заявив: «Приклад ненависті до ворога, приклад безмежної відданості Батьківщині, приклад хоробрості, відваги і мужності — ось чим була для всіх нас товариш Онілова».

При райкомах міста були сформовані військові загони комсомольців, а при обкомі комсомолу — комсомольський винищувальний батальйон спеціального призначення.

Самовіддано працювали комсомольці, молодь на підприємствах, в порту, на транспорті, забезпечуючи фронт необхідним. Вони не виходили з цехів по 2—3 доби, щоб виконати фронтіві замовлення. Зразки героїзму в праці показували комсомольці заводів імені Січневого повстання, імені Жовтневої революції, 5-го хлібозаводу та інших. Комсомольці порту крановщики Кравець, Грабовенко, Бржицький щоденно виконували завдання на

250 процентів. Комсомольці-вантажники Міщенко, Кустаровський, Шеремет виконували по дві і більше норми за зміну. Газета «Большевистское знамя» 14 серпня 1941 року писала, що ніколи ще на підприємствах і установах не було такої самовідданої боротьби молоді за перевиконання планів, як тепер, у дні війни.

При цьому доводилося працювати часто під обстрілом, бомбардуванням ворога, але це не лякало комсомольців. Під градом куль ворожих автоматників тричі поранений машиніст комсомолець Я. Бахтинський доставив ешелон з паливом для фронту. Аналогічний подвиг здійснив А. Ганчук.

Сільські комсомольці робили все для того, щоб найшвидше зібрати врожай, здати хліб державі, під керівництвом парторганізації організували самооборону від парашутистів ворога, евакуювали колгоспне і радгоспне добро із прифронтових районів. На допомогу їм прийшли юнаки і дівчата вузів і шкіл Одеси. Студенти філологічного факультету Одеського держуніверситету в зверненні писали: «...Оголошуємо себе мобілізованими на збиральну кампанію і зобов'язуємося працювати так, щоб жоден колосок, жодна зернина рясного врожаю не була втрачена».

Комсомольці і молодь міста працювали трактористами, комбайнерами, вручну збирали вро-

жай.

Комсомольські організації здійснювали шефство над військовими госпіталами, створювали санітарні дружини, проявляли постійне піклування про поранених. На фронт відправляли посилки, теплі листи. Тільки 7 вересня було направлено воїнам на 13 тис. карбованців подарунків, сотні колективних і індивідуальних листів.

Скрізь, де цього вимагали інтереси Батьківщини, на фронті, в тилу проявляти героїзм комсомольці. Незважаючи на значне скорочення (у міській комсомольській організації на початку війни було близько 52 тисяч комсомольців, на початку вересня — до 3 тисяч), комсомольська організація була активним помічником міської парторганізації в наданні допомоги фронту, проведенні політико-виховної роботи серед населення міста.

Комсомольці внесли значний вклад в героїчну оборону міста, що тривала 73 дні, примножили слави бойові і трудові традиції. І коли згідно наказу командування війська залишили Одесу, багато комсомольців евакуювалися разом з воїнами. Ті ж, що залишилися в місті, вступили в смертельний двобій з окупаційною владою.

П. СТОЛЯР,
доцент кафедри історії КПРС.

ПРАКТИКА

Перший раз — в десятій клас

«...В якій ти школі? В якому класі?», — такими словами зустрічали один одного студенти V курсу фізичного факультету. На курсі тільки й мови, що про педагогічну практику, про учнів, про майбутні уроки. Що не кажи, а вперше в житті увійти в клас не як учень (що теж було не так давно) а як викладач — водночас і кортить, і боязко. Озброївшись конспектом «Елементарного курсу фізики», затамувавши подих, сонячного вересневого ранку ми, п'ятеро студентів групи теоретичної фізики, на чолі з методистом доцентом М. П. Коваленком переступили поріг середньої школи № 116, увійшли до фізичного кабінету. Ще кілька днів вирішувались організаційні питання і ось ми вже знаємо, що працюємо в дев'ятих і одному десятому класі. Кожен з нас одержав клас, прослухав кілька уроків керівника практики — вчителя фізики І. С. Тарнопольського, потайки зітхнув і заходився писати план-конспект свого першого уроку.

«Я впевнений, все буде гаразд» — сказав керівник. Поступово частина його впевненості передається нам. І ось... Шалено дзвенить дзвоник і ти заходиш в клас. Тридцять пар очей звернені до тебе: допитливі, веселі, задиркуваті, скептичні. Ти вітаєшся трохи незнайомим для самого себе голосом, починаєш вести урок. Думка напружено працює: не забути б поставити оцінки, розв'язати задачу, дати домашнє завдання. А часу так мало... Але поволі заспокоюєшся, починаєш відчувати зв'язок з класом, чути і розуміти, що тобі відповідає учень і (можливо, не у кожного це було на першому уроці, але на другому, п'ятому обов'язково)

настає хвилинка, коли з радістю відчувашь, що вони тебе розуміють, намагаються допомогти тобі, і сам розумієш їх. Такі відносини встановились з учнями майже у всіх нас.

...А потім полетіли дні за днями: уроки, лабораторні роботи, гуртки, консультації, екскурсії... Було все: і невдачі, коли раптово зникає світло, а тобі конче потрібно продемонструвати дослід; і брак часу, коли дзвінок зупиняє тебе на півслові; і хвилини задоволення, коли відчув, що урок не пройшов даремно.

І весь цей час поруч з нами був наш керівник І. С. Тарнопольський — чуйна і водночас вимоглива людина, великий майстер своєї справи. Якщо когось з нас спіткала невдача, він не заспокоював, ні, він разом з нами шукав шляхи усунення недоліків, радився з нами, як зробити урок кращим, цікавішим, ефективнішим, підтримував усмішкою... Йому ми зобов'язані всіма своїми успіхами, досягнутими під час педпрактики.

Швидко плине час... Закінчується практика, слід прощатися з учнями, вчителями, виставляти останні оцінки, повертатися до звичних справ... А у вухах — відлуння шкільного гамору, дзвінки голоси учнів. Багато їх пройде перед нами протягом життя, але клас, до якого вперше прийшов вчити, перші оцінки залишаться в пам'яті назавжди, так як назавжди залишиться щира, велика подяка чудовій людині, нашому керівнику — І. С. Тарнопольському, якого ми по праву вважаємо і своїм вчителем.

Л. КУЗЬМІНА,
студентка V курсу фізичного факультету.

МИСТЕЦТВО

ЄДНІСТЬ І СВОЄРІДНІСТЬ

Зовсім недавно в аудиторіях і вестибулях філологічного факультету можна було почути розповіді на різноманітних мовах нашої багатонаціональної Батьківщини. Літературознавці з усіх кінців Радянського Союзу приїхали на конференцію, щоб обго-

ворити проблеми «літературисталітератур», як називають сьогодні радянську літературу. Єдина література народжена в 1922 році Союзу РСР має сьогодні 77 самостійних і своєрідних національних літератур.

Представник літератури гірського Алтаю завідує сектором Горно-Алтайського науково-дослідного інституту історії мови і літератури В. І. Чінонов, приїз на конференцію доповідь на тему: «Художні пошуки і знахідки алтайської поезії».

В. І. Чінонов розповідає:

— Алтайська література, як і літератури багатьох національностей СРСР, виникла тільки після Жовтневої революції. Сьогодні вона представлена шістьнадцятьма членами Спілки письменників СРСР. Та твори цих письменників є невід'ємною частиною багатства нашої багатонаціональної художньої літератури. Виступаючи на конференції, я зупинився на чотирьох найбільш відомих і цікавих представниках алтайської поезії. Це Лазар Кокішев, Аржан Адаров, Паслей Самик і Борис Укачин. Всі ці автори неодноразово перекладались на російську мову і друкувались в багатьох всесоюзних періодичних виданнях. Вони здобули популярність, дякуючи перекладацькій діяльності Б. Слуцького, Я. Смелякова та інших російських поетів.

— Валерію Івановичу, що хвилює сьогодні алтайських поетів, прозаїків?

— Їх хвилює доля народу в багатонаціональній радянській сім'ї. Малий алтайський народ не загубився у великій Країні Рад. Він дістав в ній своє нове жит-

тя і вносить свій вклад у загальну справу комуністичного будівництва. Дуже продуктивно працює сьогодні Борис Укачин. До речі, у нього є вірш «Малі народи». Аржан Адаров створив декілька віршів про Володимира Ілліча Леніна і сказав своє слово в поетичній Ленініані. Лазар Кокішев видав книгу перекладів Тараса Шевченка.

...Конференція закінчилась. Що дала вона кожному з літературів - науковців, делегатів? На це питання відповідає кандидат філологічних наук із Баку Гусейнов Акіф Мамед-огли:

— Конференція дуже цікава й корисна вже за своєю злободенною тематикою. Вона дуже багато дала дослідникам радянської літератури. Досвід вивчення нашої літератури узагальнюється, поглиблюється. Літератури народів СРСР мають багато загальних рис. Разом з тим кожній з них властиве щось своє, специфічно національне. І це національне не протирічить загальному соціалістичному змісту радянської літератури. В ході конференції ми ще більше осмислили і відчули пульс розвитку багатонаціональної радянської літератури, поглибили погляд на поняття її єдності і своєрідності.

С. КОМАР,
студент III курсу філологічного факультету.

ГОСТІ З БІЛОРУСІЇ

У нас в гостях побував оркестр народних інструментів Мінського державного університету. Тепло зустріли цей колектив студенти і викладачі ОДУ. В репертуарі оркестру, яким керує заслужений діяч культури Білоруської РСР А. М. ЛІСІЦА, твори радянських і зарубіжних класиків, естрадні мелодії, старовинні російські романси, народні пісні.

На знімках: виступає оркестр народних інструментів Мінського державного університету.

Квіти—друзям.

Фото О. ЛЕВІТА.

КОРОТКО

День науки

20 жовтня кафедра психології провела на базі школи № 1 в селі Біляївка День науки. Лекції на теми: «Психологічні особливості індивідуального підходу до учнів» (доц. В. Л. Ярошук), «Соціально-психологічні проблеми учнівського колективу» (доц. Т. М. Козіна) були прочитані для колективу вчителів, які з великим інтересом віднеслись до цих виступів.

Керівництво школи висловило побажання про продовження таких зв'язків, які є корисними і цікавими.

На закінчення гостей познайомили з музеєм історії громадянської і Великої Вітчизняної воєни, в експозиції якого значне місце відводиться участі в війнах місцевих жителів. У створенні музею взяли участь місцеві «червоні слідопити».

М. БУДІАНСЬКИЙ.

У цьому місяці відновив свою роботу економічний кінолекторій в гуртожитку № 1. 21 жовтня тут відбулася лекція професора О. Г. Лобунця на тему: «Соці-

ально-економічний розвиток радянського народу між XXIV і XXV з'їздами КПРС». Після лекції демонструвався фільм «Земля, яку я люблю». В фільмі розповідається про життя радянського народу і перетворення, які відбулися в нашій країні за часів Радянської влади.

***

Відбулося чергове заняття школи молодого лектора. З доповіддю «Ідеологічна боротьба на сучасному етапі та завдання лекційної пропаганди» виступив завідувачий лекторською групою Одеського обкому КП України професор І. І. Цимбал.

Починає свою роботу СКБ «Синтез». Студенти різних факультетів, зацікавлені проблемами сучасної кібернетики і електроніки, одержать можливість займатися і у вільний час справою, яка їх цікавить. Перше завдання, поставлене «Синтезом» — конструювання і вкоординування світломузичних пристроїв.

***

Видатному російському юристу і теоретику права А. Ф. Коні, 150-річчя якого відзначатиметься в цьому році, присвятили ювілейні читання члени гуртка теорії та історії держави і права.

ЦІКАВА ЗУСТРІЧ

19 жовтня в Кімнаті бойової слави відбулася зустріч миколайських піонерів із студентами Чехословаччини, НДР та Угорщини, що навчаються в ОДУ. Піонери, члени інтерклубів «Меридіан» і «Глобус» цікавляться всім, що стосується життя і діяльності молоді за рубежом. Тому вони і запросили нас на цю зустріч.

Питань було багато. Ми розповідали їм про роботу піонерської організації в нашій країні, про її співробітництво з молодіжною організацією — Соціалістичною Спілкою молоді, про систему освіти. Вони з цікавістю слухали розповіді про те, як і де наші піонери відпочивають під час канікул, яку форму одягають, чим займаються і що їх цікавить. Розповідь ми доповнювали цікавими публікаціями про нашу країну і листівками.

Потім ми обмінялися значками. Піонери подарували нам квіти, книги і цікавий альбом про роботу їх інтерклубу. Вони висловили впевненість в тому, що такі зустрічі будуть повторюватися і далі. Намагатимось зустрітись з ними влітку в одному з піонерських таборів.

М. ГРИНКОВА (ЧССР),
студентка III курсу мехмату.

* ГУМОР *

Недальновидный Кондрат

Взглянул Кондрат на цветники:
«О боже! Где ж цветы?!
Кругом одни лишь сорняки,
В них скрылись даже роз
кусты!»
И чтоб добиться толку,
Решил Кондрат произвести
прополку.
Работа мигом закипела,
Трава-вредитель в стороны
летела...
Прошел часок-другой.

В последний раз взмахнул
рукой,
Спилицу разогнул Кондрат
И бросил на цветник довольный
взгляд.

Всю ту работу из окна
Увидела его жена.
Всплеснула, бедная, руками:
«Заставь молиться дурачину!
Ты же уничтожил вместе с
сорняками
Цветов чудесных половицу!»
Вот так нередко сокращают
штаты
Недальновидные Кондраты.

М. ШИП.

„ТЛУМАЧНИЙ“ СЛОВНИК ПЕРШОКУРСНИКА

Абітурієнт — вже не відмінник-школяр, та ще й не трійочник-студент.

Академічна відпустка — найдовші канікули, що наступають після незданої сесії.

Обчислювальна техніка — логарифмічна лінійка, яку ви будете тримати в руках п'ять років.

Деканат — дядечки і тіточки, з якими завжди треба бути в добрих відносинах.

Залікова книжка — маленький

щоденник, який проходить через величезні бурі.

Куратор — класний керівник в інституті, який не проводить класних зборів.

Студент — людина, яка на рік: два місяці працює, два місяці відпочиває, два місяці вчиться.

Сесія — студентська назва одного з зимових і одного з літніх місяців.

Стипендія — винагорода, за якою студент, плаваючи на поверхні знань, двічі на рік пірнає на глибину.